

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojenke.

Dr. K. D.:

Znižanje prejemkov

Na temelju pooblastil v finančnem zakonu za leto 1934/35 in na podlagi dnevniških določb uradniškega zakona je finančno ministrstvo izdalo dne 11. aprila štiri uredbe, s katerimi se izpreminjajo dosedanj predpisi o draginjskih dokladah drž. upokojencev oz. o prejemkih uradniških pripravnikov in dnevničarjev. Te izpremembe in odločbe so bile objavljene v ljubljanskem »Službenem listu« od 21. aprila, kos 32.

Ker je večini naših bralcev pravni položaj, ki je nastal na podlagi teh sprememb in novih odločb zelo nejasen in ker je za lajka prav težko, oz. skoro nemogoče orijentirati se v besedilu uredb, bomo v naslednjem skušali podati osnovna načela in glavne predpise novih določb o draginjskih dokladah. Kdor se hoče točno poučiti o vseh predpisih v vseh podrobnostih, naj si nabavi navedeno številko Službenega lista.

Nova določila zadevajo dve skupini državnih nameščencev(en) in upokojencev(en) in sicer: 1. omožene ženske, 2. samce in samke, ki stanujejo pri starših.

A. OMOŽENE NAMEŠČENKE.

Predpisi, ki se tičejo poročenih drž. nameščenk so dvojni: 1. za aktivne drž. nameščence in 2) za upokojenke. Za oboje veljajo te spremembe le če so poročene z državnimi uslužbenci (pod izrazom »uslužbenec« razumejo te uredbe oz. odločbe: uradnike, zvaniki in služitelje — kot nasprotje pogodbenim in honorarnim uradnikom in dnevničarjem), uradniškimi pripravniki, dnevničarji, pogodbenimi uradniki — in to državnimi in samoupravnimi, pa naj bodo aktivni ali upokojeni, dalje tudi z zasebnimi uslužbenci ali če imajo možje dohodke od premoženja oz. če opravljajo samostojno delo zaradi dobička, zavezano pridobnini.

I. Aktivne.

Aktivne državne uslužbenke (uradnice, zvaniki, služtelje), poročene z aktivnimi ali upokojenimi državnimi ali samoupravnimi uradniki, zvaniki in služtelji, pogodbenimi uradniki, pripravniki, dnevničarji, izgube 30 do 100% svojih osebnih draginjskih doklad. Višina znižanja ženske osebnosti doklade se določa po položajni skupini moža uslužbenca. V drugih primerih pa po višini njegovih prejemkov.

Če je mož zasebni uslužbenec ali če ima dohodek od imovine, se ženina osebna doklada zniža skladno z določili, ki veljajo, če je mož uradniški pripravnik, pogodbeni uradnik, ali dnevničar, to je po številčno določenih zneskih, ustrezajočih odnosnim položajnim plačam.

Ženi pa ne pripada sploh nobena draginjska doklada, če plačuje mož od svojega samostojnega dela pridobnino.

Poročene uradniške pripravnice izgube del svoje plače, če so poročene z možem, ki je javni ali zasebni uslužbenec prej navedenih vrst, oz. če ima dohodek od premoženja. Pripravnicam — ženam aktivnih državnih in samoupravnih uradnikov se zniža plača od 20 do 40%, sorazmerno z višino položajne skupine moža, če je pa mož pripravnik, pog. uradnik ali dnevničar, bodisi državni ali banovinski, oz. državni ali samoupravni upokojenec, ali zasebni nameščenec, oz. če ima dohodek od premoženja, se zniža plača prav tako za 20 do 40% sorazmerno z

višino moževega kosmatega dohodka na mesec. — Pripravnice poročene s pridobninarji, izgube 50% svoje plače.

Omožene dnevničarke izgube od 20 do 40% nagrade pod enakimi pogoji kot uradniški pripravniki. — Tudi zanje velja predpis, da se jim nagrada zmanjša za 50%, če opravlja njihov mož opravilo, zavezano plačevanju pridobnino.

II. Upokojenke.

Upokojene uslužbenke, ki prebivajo z možem v skupnem gospodinjstvu, izgube del draginjske osebne doklade. Pri tem se razlikujejo naslednje skupine:

1. Upokojenke, poročene z aktivnimi, državnimi ali banovinskimi uslužbenci (uradniki, zvaniki in služtelji), izgube od 30 do 100% svoje osebne doklade. Višina znižanja se določi po položajni skupini moža.

2. Upokojenke, omožene z urad. pripravniki in pog. uradniki ali dnevničarji, bodisi v državni ali samoupravni službi, dalje s samoupravnimi upokojenci, zasebnimi uslužbenci ali pa če ima mož dohodek od premoženja, izgube od 30 do 100% svoje osebne doklade, sorazmerno z višino kosmatih moževih mesečnih dohodkov.

3. Upokojenke, omožene z upokojenimi drž. uslužbenci (uradniki, zvaniki in služtelji), izgube od 30 do 100% sorazmerno z višino moževih mesečnih pokojninskih prejemkov.

4. Upokojenke, omožene s pridobninarji, ki zaradi svojega samostojnega dela plačujejo pridobnino, izgube osebno doklado v celoti.

Določbe glede znižanja osebne draginjske doklade veljajo v primerih 1. do 3. samo za tiste upokojenke, ki so bile upokojene po zakonih, uveljavljenih po 1. septembru 1923, torej samo za nove upokojenke. Predpis pod točko 4. pa velja tudi za staroupokojenke, ki prav tako izgube vso svojo osebno doklado, če plačuje mož pridobnino.

B. SAMCI IN SAMKE.

Spremembe, ki se tičejo osebnih draginjskih doklad vseh samskih državnih uslužbencev in uslužbenk, pripravnikov in pripravnic, pogodbenih uradnikov in uradnic ter dnevničarjev in dnevničark, določajo, da le-te osebe, če žive s starši v istem gospodinjstvu, izgube del svojih osebnih draginjskih doklad, pripravniške plače oz. dnevničarske nagrade.

Ločiti moremo troje vrst prizadetih samcev oz. samk:

1. Samski uslužbenci oz. uslužbenke (uradniki, zvaniki in služtelji), ki žive s starši v istem gospodinjstvu, izgube vsi brez izjeme polovico osebne draginjske doklade. Ta določba velja, če so starši teh uslužbencev aktivni ali upokojeni, državni ali samoupravni uslužbenci, uradniški pripravniki, pog. uradniki, dnevničarji ali zasebni uslužbenci. Prav tako izgube 50% osebne doklade, če njih starši, pri katerih žive, plačujejo pridobnino, ker opravljajo samostojno delo, zavezano pridobnini. V tem primeru višina dohodka staršev ni važna. Izgube polovico doklade tudi tisti samci in samke, ki žive pri starših, ki imajo od premoženja nad 1500 Din dohodka na mesec.

2. Samski uradniški pripravnik oz. pripravnice in pog. uradniki oz. pog. uradnice, ki žive v skupnem gospodinjstvu s starši, kakor je označeno pod točko 2, izgube 20 do 40% plače oz.

nagrade, to pa upošteva položajno skupino staršev, če so ti aktivni uslužbenci, oz. v ostalih primerih sicer višino prejemkov. Če so pa starši zaradi samostojnega dela, katero opravljajo, zavezani plačevanju pridobnino, se njihovi samskim otrokom zniža plača oz. nagrada za 50%, neglede na višino dohodka iz pridobnini podvrženega dela staršev.

3. Samski dnevničarji oz. dnevničarke in honorarni uslužbeni(ke) izgube po istih načelih 20 do 40%, oz. 50% nagrade. Kdo je pa »honorarni uslužbenec« uredba ne pove. V uradniškem zakonu tega izraza ni.

Po pojasnilih fin. ministrstva so bile posamezne nejasnosti v izdanih uredbah raztoilmačene, mnogo je pa še ostalo nejasnih in dvoumih določil. Najvažnejša pojasnila navajamo:

Pod izrazom »samci« oz. »samke« je razumeti osebe, ki nikdar niso bile poročene. Zato se vdovci in vdove ter ločenci ne smatrajo za samce, oz. samke, in se tudi nanje zadevne odločbe ne nanašajo.

Če mož in žena zaradi zakonskih nesporazumov živita med seboj ločeno, a vsak ali eden izmed njiju v skupnem gospodinjstvu s svojimi starši, se jima osebne doklade ne znižujejo, ker se ne smatrata za samce. Tudi mož in žena, ki nista še sodno ločena, moreta »ločeno« živeti, če je to ločeno življenje posledica zakonskih razprtij.

Za starše se smatrajo samo oče in mati, ne pa tudi ded in babica.

Predpisi o znižanju doklad ne veljajo, kadar je mož oz. oče podčastnik v vojski, v žandarmeriji ali pri obmejnih četih. Znižuje se doklada samo kadar gre za častnike oz. vojaške uradnike.

Pod »dnevničarji« in »honorarnimi uslužbenci« je razumeti samo uslužbenke, ki so v dotičnih »zvanjih« (?), to je ki so plačani iz državnega proračuna. Izvzeti so torej državni in banovinski dnevničarji, ki so po svojem značaju delavci — dninarji.

Če samski otroci žive v skupnem gospodinjstvu z materjo, ki se je v drugič omožila, velja za znižanje doklade samo višina dohodkov oz. poklic mater ne pa očima. — Pod »skupnim gospodinjstvom« je razumeti skupno stanovanje in skupno prehrano.

Kod dohodek od premoženja je smatrati samo aktivni dohodek v denarju, to pa v kosmatem znesku. Zato se najemna vrednost stanovanja v lastni hiši, v katerem stanuje mož, oz. roditelji, ne upošteva pri določitvi kosmatega mesečnega dohodka. — Razne vrste dohodkov se pa seštevajo samo tedaj, kadar je znižanje odvisno od mesečnega kosmatega dohodka. Zato se tam, kjer se doklada zniža sorazmerno s položajno skupino moža ali staršev, ne bo preiskovalo, če ima mož oz. starši razne prejemkov dotične skupine še kake druge dohodke.

Razna dejstva, ki vplivajo na znižanje se morajo dokazati s kakršnimi-

koli veljavnimi in verodostojnimi listinami.

Za izjavo samskega uslužbenca ali uslužbenke, da ne živi s starši v skupnem gospodinjstvu oz. da nima staršev, ni treba predlagati nobenega posebnega dokaza. Vsak uslužbenec, ki predloži tako izjavo, je pa za točnost in resničnost odgovoren gmotno, disciplinsko in kazensko.

Če pregledamo navedene določbe, lahko na prvi pogled ugotovimo nekatere skupna načela. Tako se zdj neustemeljeno in nedosledno, da po teh določbah more biti žena zasebna uslužbenka s kakršnokoli plačo, da more imeti kakršnokoli premoženje in opravljati pridobnini zavezane posle, ne da bi zato mož izgubil del svoje osebne doklade. Še več: žena more biti celo aktivna ali upokojena samoupravna uradnica ali uslužbenka, ne da bi zato izgubila ona ali mož del prejemkov. To navidezno anomalijo moremo formalno razumeti, če upoštevamo, da je cilj teh uredb znižanje izdatkov iz državnega proračuna — pri čemer dohodki iz drugih virov ostanejo neupoštevani. Na končni gmotni in socialni efekt se pa ni mislilo.

Če so starši pridobninarji, izgube samski uslužbeni in uslužbenke — pa naj bodo to uradniki, zvaniki, služtelji, pripravniki ali dnevničarji — 20 do 50% osebne doklade oz. nagrade, pri čemer večina dohodkov staršev ne igra nobene vloge. Po strogem besedilu bi torej tudi samski otroci na primer krošnjarjev, ki plačujejo minimalno pavšalno pridobnino, bili prav tako prizadeti, kot otroci tovarnarjev, bankirjev itd. Prav tako se znižajo prejemki samski dnevničarki, ki živi z materjo — dnevničarko ali kronsko upokojenko z minimalnimi prejemki, medtem ko otroci posestnika, ki ima od premoženja 1499 Din na mesec kosmatega dohodka, nič ne izgube.

Če so možje zaradi svojega samostojnega dela zavezani pridobnini, izgube njihove žene, aktivne ali upokojene uradnice, zvaniki in služteljice vso svojo osebno doklado, spet neglede na višino moževega dohodka. Pri tem ni nobene razlike med uradnicami in služteljicami, pač pa se zmanjša uradniški pripravnikom in dnevničarjem plača oz. nagrada samo za 50%, ker so njihovi prejemki sploh manjši.

Če so možje aktivni uslužbenci, se ženi znižajo doklade od 30 do 100%, sorazmerno s položajno skupino moža, pri pripravnicah in dnevničarjih pa znaša znižanje samo od 20 do 40% doklade, ker imajo pač manjše prejemke. — Zanimivo je tudi, da je višino moževe pokojnine upoštevati v kosmatem znesku.

Ker se ženam, ki so v višjih položajnih skupinah zniža doklada samo z ozirom na položajno skupino moža, so napravno uslužbenkam v nižjih skupinah znatno na boljšem, ker utrpe manjšo izgubo, to pa zato, ker so v višjih skupinah doklade nižje. Pravičneje bi bilo progresivno znižavanje doklad.

Znižanje draginjskih doklad

Pod tem naslovom je objavil ljubljanski »Pohod« v številki od 21. aprila sledeči članek:

»Svoje stališče glede poročenih uradnic smo naznačili že pred kratkem v enem svojih člankov. Sedaj, ko so izdane zadevne uredbe, je seveda precej nevolje. Vsako znižanje prejemkov zareže v meso in zniža oni življenjski standard, na katerega se je prizadeti temeljem svojih prejšnjih prejemkov privadil in katerega mora pritisniti nav-

z dol vsled manjših prejemkov. Izredni časi zahtevajo izredne ukrepe in največja tolažba prizadetim mora biti dejstvo, da postopajo enako vse druge države in da se je morala k temu težkemu sistemu zateči tudi bogata, v zlatu plavajoča Francija. — Redukcija prejemkov državnih uslužbencev je žal ono najbližje in najhitreje izvedljivo sredstvo za znižanje državnih izdatkov, ki se vsiljuje vsled svoje lahke izvedljivosti vsakemu finančnemu ministru.

Ne mislimo kritizirati izdanih uredb, moramo pa opozoriti javnost na eno točko, ki jo bo treba v praksi izvajati drugače kot po črki uredbe same. Gre za državne nastavljenice, ki niso poročeni, pa žive v skupnem gospodinjstvu s svojimi starši. Vzemimo primer. Matj vdova ima 1000 dinarjev pokojnine, nekaj nepreskrbljenih otrok, poleg tega pa sina, ki je že dovršil študij, ter imel srečo, da je dobil državno ali samoupravno službo. Kot dober sin se čuti dolžnega, da pomaga svoji materi. Morda bi se rad ženil, pa raje čaka, da vsaj nekoliko povrne materi vse ono, kar je žrtvovala zanj. — Vsled tega tudi noče iti na stanovanje in hrano drugam, marveč daje svoji materi par stotakov kot plačilo za stanovanje in hrano, katero ima pri njej. Čemu bi se takemu uradniku odvzelo, oziroma znižale njegove doklade. Naj stanuje kjerkoli, povsod bo moral plačevati stanovanje in hrano. Če torej plačuje tujemu človeku, obdrži vse dosedanje doklade, če pa plačuje hrano in stanovanje svoji materi samo zato,

da se ji oddolži, da ostane še v družini, ji pomaga s svojim prispevkom v gospodinjstvu, poleg tega pa nadzoruje morda še vzgojo svojih mlajših bratov in sester, potem naj bo za to kaznovan in naj zgubi doklade? To ne bi bilo logično in pravično. Uredba gotovo ni zasledovala tega cilja, brez dvoma ima v mislih samo one nameščence, ki stanujejo pri svojih starših ali sorodnikih pa ne plačujejo ničesar za hrano in stanovanje. V takih primerih je odvzem, oziroma znižanje doklad seveda v redu. Kjer pa tvori prispevek državnega nameščenca k stroškom skupnega gospodinjstva bistveno postavko tega gospodinjstva in kjer bi dogmatično izvajanje naredb povzročilo le beg neporočenih nameščencev iz gospodinjstev svojih staršev tam je treba omogočiti status quo. Opozorjamo merodajne faktorje na te slučaje, da preprečijo preveč rigorozno izvajanje one uredbe, ki je bila izdana v socialne svrhe in torej ne sme imeti nesocialnih posledic.

Vprašanje pokojnin v senatu

Predsednik zagrebskega »Udruženja držav. penzionera savske banovine«, senator g. Ljudevit Gaj, se je na seji senata dne 23. marca t. l. v svojem velikem govoru dotaknil vprašanja pokojnin. Iz njegovega govora podajamo naslednji odlomek v doslovnem prevodu:

»Sedaj pa, gospodje senatorji, si dovolim apelirati gg. finančnega in prometnega ministra glede sledečega:

Državni upokojenci so ljudje, ki so pošteno služili domovini in narodu in so po izpolnjeni dolžnosti stopili v zasluženost stanje pokoja, da svoje truda polno življenje v miru končajo brez skrbi.

Te besede »brez skrbi« se pa danes ne morejo vzeti dobesedno, ker današnji upokojenec živi v neprestanih skrbih in borbi za vsakdanji kruh.

Ozreti se hočem zlasti na izplačevanje pokojnin upokojencem na ozemlju savske finančne direkcije, katerih je približno 15.000, od teh pa okoli 9000 v Zagrebu. Le-tim se pokojnine neredno izplačujejo, običajno v zadnji tretjini meseca, časih pa celo naslednji mesec. Izplačevanje pokojnin se v vseh drugih banovinah vrši redno.

Ne smemo pozabiti, da so med temi 15.000 upokojenci sami domoljubi in volilci, ki zelo nepovoljno presojujejo tak neenak postopek. Mnogi med njimi za tako neredno izplačevanje pokojnin dolže kraljevsko vladu, so pa tudi nekateri izmed vrst upokojencev, ki to izrabljajo v grde politične svrhe. Meni je osebno znano, da stvar ni taka, temveč da to po večini povzročujejo tehnične težkoče. Zato kot predsednik

Udruženja penzionera savske banovine v tem smislu poučujem tudi člane in jih mirim in jim obljubljam, da se bodo vse take tehnične zapreke odstranile in da se bodo njihove pokojnine redno izplačevale.

Upam, da se bo tako tudi zgodilo, ker je g. finančni minister izjavil, da je ukrenil vse potrebno, da se ne bodo več dogajale take zakasnitve, za kar se mu toplo zahvaljujem.

Drugi moj apel pa naslavljam na g. prometnega ministra, vsebuje pa opravičeno željo in prošnjo upokojencev iz vse države, naj se jim prizna neomejeno število voženj za ugodnostno ceno po železnicah in parobrodih, in da se jim naj izdajo take legitimacije. Upokojenci s svojo pokojnino itak ne morejo potovati zaradi luksuza, redek je pa tisti, ki iz družinskih ali drugih razlogov ni prisiljen, da potuje tudi več kot trikrat na leto. Mora pa za vse vožnje preko treh plačati polno vozno, medtem ko je skozi 35 let svojega aktivnega službovanja imel pravico do neomejenega števila voženj po ugodnostnih cenah. Pa tudi drž. železnice ne računajo s tem. Vlaki vozijo neglede na število potnikov. Če bi imeli upokojenci pravico do ugodnostne vožnje, bi se vozili tudi tedaj, kadar tega ne bi zahtevala absolutna potreba in bi plačali železnici vsaj polovico voznine. Ker pa te ugodnosti ne uživajo, se tudi ne vozijo, železnica pa zgubi tudi to polovico. Apeliram na g. ministra in ga prosim, da premoti to vprašanje in da upokojencem ugotovi ter jim da isto pravico, katero so uživali skozi 35 let v aktivni službi tudi za čas, ko so v pokoju.

Težnje bosanskih upokojencev

Konec marca se je vršil redni zbor Udruženja penzionera drinske banovine v Sarajevu, katerega je vodil novi predsednik g. M. Švarc. Na zborovanju je bila izvoljena komisija, ki naj pregleda poslovanje prejšnjih odborov in potrebno ukrene. Sprejeta so bila nova pravila organizacije, ki združuje poleg državnih tudi samoupravne upokojence drinske banovine. Po izvolitvi novega odbora je bila sprejeta daljša resolucija, ki vsebuje poglobljene težnje upokojencev, in iz katere podajamo glavne točke:

Odločujočim činiteljem naj se vnovič predloži spomenica za izenačenje prejemkov staroupokojencev z novimi upokojenci, ker je gmotni položaj staroupokojencev skrajno težaven, njihovo pomanjkanje in revščina pa zmerom večja.

Upokojencem, upokojenim po starih zakonih, in nasilno brez lastne krivde upokojenim, ki nimajo polnih službenih let, naj se nudi prilika, da morejo dobiti svojim duševnim in telesnim sposobnostim primerno pogodbeno zaposlitev v drž. uradih in ustanovah.

Vnovič naj se podvzame akcija, da se pri prometnem ministristvu izposlujejo stalne železniške legitimacije s pravico do neomejenega števila potovanj

po znižani ceni po železnicah. To bi upravi drž. železnice samo koristilo, ker morajo vlaki po voznem redu voziti prav tako, če so tudi prazni.

Finančnemu ministristvu naj se predoči velika korist za drž. zaklad, ki bi se dosegla, če bi organizacije upokojencev potrjevale pravilnost in točnost podatkov na prijavah za draginjske doklade upokojencev. S tem bi organizacije prevzele polno materialno odgovornost napram državi za morebitna odškodovanja. Da bodo pa organizacije mogle pravilno in točno po dejanskem stanju potrjevati te podatke, naj bi se izvedlo prisilno članstvo v organizacijah ob nizki mesečni članarini 3 Din, ki bi se upokojencem uradoma odtegnila vsak mesec ob izplačilu prejemkov in nakazala organizaciji.

Vsi mlajši upokojenci, ki še niso stari 55 let in ki niso bili upokojeni zaradi neozdravljivih bolezni ali za kaznen, naj se vrnejo v državno službo, s čemer bi se olajšala državna blagajna, iz katere bi se zaradi tega prihranka mogli prejemki staroupokojencev izenačiti s prejemki novih upokojencev. Te točke resolucije objavljamo, da si se z vsemi ne moremo strinjati, ker pač nekatere (kakor na pr. prisilno članstvo) zaenkrat še niso izvedljive.

Vračunanje orožniške službe za pokojnino

Neki arhivski uradnik je bil zaradi nesposobnosti za nadaljnje izvrševanje službe zaradi bolezni upokojen. Imenovani je služil pri orožnikih 20 let, na to je pa prestopil v manipulativno službo v pravosodnem resortu in je bil po šestletnem službovanju kot sodni kancelist upokojen. Ko je pravosodno ministristvo hotelo odmeriti pokojnino, je glavna kontrola osporila prizadetemu uradniku pravico do pokojnine, češ da ne izpolnjuje pogojev 1. odst. § 113 u. z., ker baje ni dovršil deset let efektivne državne službe. Skladno s tem stališčem glavne kontrole je nato pravosodno ministristvo spremenilo svoje stališče in prizadetemu odklonilo prošnjo za priznanje pokojnine, opiraje se na navedeno zakonsko določbo.

Proti ti odločbi je omenjeni uradnik vložil tožbo na državni svet, ki je odločbo pravosodnega ministristva razveljavil s svojo razsodbo od 29. I. 1934, št. 19092/33. Naslednje utemeljevanje razsodbe zaradi načelne važnosti v celoti objavljamo:

»Državni svet je ugotovil, da izpodbijana odločba ne ustreza zakonu, kolikor je z njo izrečeno, da tožilec ne izpolnjuje pogojev za pridobitev pravice do osebne pokojnine, iz naslednjih razlogov:

V 2. odst. § 114. uradniškega zakona iz leta 1931. je določeno, da se doba službe v vojski in mornarici ob prehodu po § 8. u. z. (izjemni sprejem dobro ocenjenih podčastnikov, ki so dovršili 10 let podčastniške službe, v civilno službo, čeprav nimajo predpisane šolske izobrazbe; op. ur.), ne računa v rok iz 1. odst. § 113 istega zakona. To pomeni, da se ta službena doba ne računa tistim podčastnikom, katerim je podčastniška služba zamenjala šolsko izobrazbo in ki so na podlagi take službe, kakor je to določeno v § 8 u. z., bili sprejeti v stroko, za katero se zahteva nepopolna srednja ali nje enaka strokovna šola.

Tožitelj je bil po spornih spisih, na podlagi odsluženih let orožniške podčastniške službe sprejet iz orožniške v civilno službo dne 16. maja 1927, in do izdavanja izpodbijane odločbe ni dovršil 10 let, efektivno prebitih v

civilni državni službi, katera se po § 113 u. z. računa v rok za pridobitev pravice do osebne pokojnine.

Toda, ker je tožitelj prešel iz orožniške v civilno službo že 16. maja 1927, torej preden je določba § 8 uradniškega zakona iz leta 1931. stopila v veljavo, zato se ta določba ne more uporabiti za ta konkreten primer tudi neglede na §§ 248 in 277 istega zakona. Ker se pa določba § 8 u. z. ne more uporabiti za ta konkretni primer in se orožniška služba po čl. 107 zak. o orožništvu od 6. novembra 1931 računa v efektivno državno službo za pridobitev pravice do pokojnine, tedaj je bilo treba tožitelju z izpodbijano odločbo čas orožniške službe, ki se po predpisih cit. zakona o orožništvu računa za pridobitev pravice do osebne pokojnine, z ozirom na 1. odst. § 114 u. z., priznati v rok za pridobitev pravice do osebne pokojnine iz 1. odst. § 113 u. z.

Ob takšnem stanju zadeve, in ker se iz spisov tega spora vidi, da je imel tožitelj do izdavanja izpodbijane odločbe deset let efektivne državne službe, ki se po § 113 u. z. računa v rok za pridobitev pravice do osebne penzije, izpolnjuje tožitelj pogoje za pridobitev pravice do osebne pokojnine.

Prednje pravno stališče državnega sveta je velike važnosti za vse tiste državne uradnike in uslužbenice, ki so prestopili v civilno državno službo iz orožništva, pa tudi iz vojaške podčastniške službe, torej za tako imenovane nekdanje certifikatiste. Do leta 1941. bi namreč navedeni, če bi obveljalo nazor glavne kontrole, da njihove prejšnje orožniške oz. vojaške podčastniške službe ni šteti v efektivno državno službo službovanje po 1. odst. § 113 u. z., ne izpolnjevali predpisov cit. zakona in bi torej, navzlic temu, da so si morda v svoji prejšnji službi pridobili že veliko število vračunljivih let, ne imeli pravice do pokojnine, ker pač, po tem napačnem tolmačenju, ne bi imeli 10 let efektivne državne službe. Zato je navedeno razsodbo državnega sveta, treba v interesu jasnosti glede izvajanja uradniškega zakona toplo pozdraviti.

Odmerna podlaga za plačila v urad. pok. sklad

Ker vprašanje, od katere odmerne podlage se določi višina vlog v uradniški pokojninski sklad mnogim upokojencem, ki niso natančno preučili predpisov uradniškega zakona, ni znana, objavljamo v naslednjem besedilo pojasnila finančnega ministristva, oddelka za drž. računovodstvo, izdanega dne 12. maja 1933. pod št. 57.111/II. To važno pojasnilo se glasi:

»Pod št. 31.135 od 29. aprila 1933. je glavna kontrola dostavila temu oddelku spis z naslednjo vsebino:

Glavna kontrola je preučila spis gospoda fin. ministra od 23. marca 1933., št. 37.931/II., ki se glasi:

»Direkcija samostojnih skladov Državne hipotekarne banke je s svojim dopisom od 1. februarja 1933., FU št. 2043/33., stavila temu ministristvu naslednje vprašanje:

Ali morajo upokojeni drž. uslužbenci plačati 5% vlogo v uradniški pokojninski sklad od poslednjih aktivnih prejemkov, ki so jim služili kot podlaga za vlaganje, ali morajo vlagati samo od tistih prejemkov, ki so bili upoštevani za osnovo izračunavanja osebne pokojnine, oziroma: kako se danes določi rodbinska pokojnina. Ali se vloga umrlega upokojenca za določitev rodbinske pokojnine jemlje kot enaka vlagateljevi odmeri ali se nje-govi vdovi rodbinska pokojnina odmerja od zmanjšane podlage, to je od podlage za osebno pokojnino, pri čemer je mislila na tiste upokojence, ki so bili upokojeni, preden so dovršili 20 let efektivne službe, in pri katerih se položajna doklada upošteva v pod-

lagi za odmero količine osebne pokojnine.

Na to vprašanje je ministristvo izdalo naslednji odgovor pod št. 14.334/II. od 2. februarja 1933.:

»Z novim uradniškim zakonom je potegnjena jasna meja med osebno in rodbinsko pokojnino drž. uslužbenecv, in zato posebne določbe, ki se tičejo odmere količine osebne pokojnine, nikakor ne morejo vplivati na odmero rodbinske pokojnine. Če se v konkretnem primeru položajna doklada — pred izpolnjenimi dvajsetimi leti efektivne službe — ne upošteva za podlago za odmero količine osebne pokojnine, se iz tega ne more sklepati, da se mora za toliko podlaga za vlaganje v uradniški pokojninski sklad zmanjšati. V nasprotnem primeru bi se uradniki razdelili v tem pogledu, to je glede vlaganja v pokojninski sklad, na dve kategoriji: na uradnike z 20 in na uradnike z več kot 20 leti efektivne službe, kar bi bilo vsekakor nasprotno z določbami § 136. u. z. Razen tega ne smemo izgubiti iz uma, da bi bila s tako, razlago oškodovana tudi gmotna korist vlagateljeve družine, ker bi se z znižanjem podlage za vlaganje znižala tudi podlaga za odmero količine družinske pokojnine, kar vsekakor ni v skladu z nameni zakonodajalca, ki je hotel favorizirati interese vlagateljeve družine.

In je našla, da proti temu pojasnilu nima kaj pripomniti.

Iz splošne seje glavne kontrole od 28. aprila 1933.)

Podpore po § 96. urad. zakona

Po 1. odst. § 96. uradn. zakona se uslužbencu, ki ima vsaj tri leta aktivne državne službe, pa še nima pravice do pokojnine in ki tako oboli, da postane nesposoben za opravljanje državne službe ter se zaradi tega odpusti iz nje, more dajati podpora 30% plače in položajne doklade, če nima drugih dohodkov in če je nesposoben za vsako drugo delo in pridobivanje.

Običajno mislijo uslužbenci, da imajo do te podpore zakonsko pravico v vseh primerih, kadar so pogoji zakona izpolnjeni. Da to naziranje ni pravilno, je mogoče izvajati iz neke razsodbe državnega sveta, ki je bila izdana na tožbo nekega železniškega uslužbenca, kateremu je ljubljanska železniška direkcija zavrnila prošnjo za podelitev podpore po § 104. zakona o drž. prometnem osebjem (ki je popolnoma enak navedenemu § 96. uradniškega zakona). Ta razsodba državnega sveta št. 29.919 od 17. novembra 1933. utemeljuje svoje odklonilno stališče tako-le:

»Po § 104. zak. o drž. prom. osebjem se more (sme) uslužbencu, ki postane — preden je pridobil pravico do pokojnine, ima pa nad tri leta aktivne državne službe — zaradi bolezni ne-

sposoben za železniško službo in se zaradi tega odpusti, dati 50% podpora, če nima drugih dohodkov in je nesposoben za vsako drugo delo in pridobivanje. To znači, da pristojno oblastvo po svoji svobodni presoji odloči, ali bo dalo nekemu uslužbencu, ki izpolnjuje predpisane pogoje, podporo po § 104. zak. o drž. prom. osebjem, ali ne.

Zaradi tega odloča državni svet, da se tožba kot nedopustna odkloni.

Iz tega utemeljevanja je razvidno, da smatra državni svet podeljevanje podpore po cit. paragrafu — analogno tudi seveda po § 96. ur. zak. — za čin svobodne presoje upravnega oblastva, proti kateremu pritožba v upravno-sodnem postopku sploh ni možna. V vsakem primeru obolenja državnih uslužbencev, ki imajo nad 3 leta, pa manj kot 10 let aktivne državne službe in se zaradi bolezni odpuste iz službe, more pristojno drž. oblastvo posebej odločiti, ali naj se obbolelemu uslužbencu podpora prizna ali ne. Zakonske, upravno-sodne iztožljive pravice do te podpore državni uslužbenci torej nimajo.

K vprašanju draginjskih doklad zvaničnikom

Neki upokojeni policijski stražnik je vložil na fin. ministrstvo pritožbo proti odločbi finančne direkcije, ki mu je določila osebno draginjsko doklado po čl. 6., 1. odst. uredbe o drag. dokladah drž. upokojencev št. 11.330/I od 14. marca 1932.

Finančno ministrstvo je pritožniku ugodilo z naslednjim utemeljevanjem:

»Pritožnik je bil upokojen dne 1. februarja 1932. V pokojnino mu je bila vračunana tudi službena doklada (»dodatek na službu«). Dravska fin. direkcija mu je z izpodbijano odločbo določila osebno draginjsko doklado po čl. 6., 1. odst. uredbe št. 11.330/I — 32 iz razloga, ker v čl. 7. ni določena podlaga za odmero količine osebne draginjske doklade za tiste zvaničnike, ki so bili upokojeni po uradniškem zakonu od 31. marca 1931. v času, ko je bil upokojen tudi pritožnik, in pri katerih je v odločbi o odmeri pokojnine vzeta kot podlaga tudi službena doklada, zaradi česar je analogno uporabila določbo čl. 6. IV. odst. navedene uredbe.

Ker pa pritožnik ni bil upokojen glede prejemkov po zakonu, ki je veljal pred 31. marcem 1931., temveč po zakonu, ki je bil uveljavljen po 31. marcu 1931., se tudi z analogno uporabo 4. odst. čl. 6. uredbe št. 11.330/I od 14. marca 1932., ni mogla pritožniku odrediti osebna doklada po čl. 6., 1. odst., temveč po čl. 7., 1. odst. tabela II. iste uredbe.

Z ozirom na prednje je fin. ministrstvo odločilo, da se izpodbijana odločba fin. direkcije razveljavi in se pritožniku prizna pravica do osebne draginjske doklade po čl. 7., 1. odst., tabela II. uredbe št. 11.330/I — 32 od 14. marca 1932. Eventualno preveč izplačane osebne draginjske doklade se morajo poračunati z odtetgljaji od prejemkov v višini 10% pokojninskih prejemkov.

Slične odločbe so prejeli tudi drugi upokojenci policijski stražniki-zvaničniki na svoje pritožbe. Kolikor je nam znano, jih je samo še nekaj, ki takih pritožb niso vložili.

W. B. MAXWELL:

Solze na prodaj

Mr. Richards je bil vdovec in je imel hčerko edinko. Živel je v Londonu, zdaj tod, zdaj tam, po navadi v cenenih stanovanjskih kasarnah, kjer so samo opremljene sobe, katere moraš vnaprej plačati, kjer pa stanovanjcev ne moti gospodarjeva ravnost, dokler v redu plačujejo najemnino.

Bil je pomagač marsikaterim dvomljivim osebam, pazil je pa hudo, da s kazenskim zakonikom ni prišel navskriž. Meja, ki ga je ločila od hudodelstev, je bila za las tenka, toda znal je vse tako sijajno urediti, da je ni nikdar prekorajil.

Imel je »klijente« med izsiljevalci, loterijskimi sleparji, sem ter tja tudi neizkušene tatiče, ki so potrebovali priporočila za zanesljive kupce ukradenega blaga. Pogostoma so vlomilci iskali pri njem pojasnila zemljepisnega in družabnega značaja. Mnogokrat so nepošteni hišni služabniki zahtevali od njega spričevala, ki so se zdele zaupanja vredna, da so lahko dobili službo. Vsi so ga spoštovali zaradi njegove učenosti in ljubeznive obnašanja in med seboj so mu rekli navadno »naš učnjak«. Njegova hčerka Violeta je imela rdečerjave lase in lepe temne oči. Pospravljala je sobo, po malem kuhala in spravljalna je bila je razumna in pridna. In učnjak je pogostoma na dolgo in resno premišljeval, kako bi njene dobre lastnosti kar najbolje izkoristil.

Odkar je dovršila štirinajsto leto, je še strože pazil nanjo, zakaj ni mu ušlo, da so se mladi »klijenti« mnogokrat pomenljivo spogledavali z njo in sumil je, da se za njegovim hrbtom to ponavlja še v večji meri. Časih je odšla iz sobe, še preden je bil pogovor pri kraju, tako da je odhajajočega zunaj prestregla. Tedaj je slišal

smeh in šale. Resno in dostojanstveno je stopil na hodnik in z odlično kretnjo dejal: »Izvolite biti tako ljubeznivi in pustite mi hčer pri miru. Nikar se ne drznite, spet pričeti z njo. — Ti pa, frklja, le hitro v sobo!»

Kljub vsej strogosti si je upala nekega dne prositi ga, če sme z nekim »klijentom« v kino, kamor jo je povabil.

»Ne.«

»Toda z Jamesom?«

»Ne, tudi z Jamesom ne, in sploh z nikomur. Sicer pa ta pobalin ni tako neumen, kot se dela. Nič kaj mu ne zaupam.«

»Tako rada bi šla. Zakaj ne smem?«

»Ker sem ti prepovedal!«

Violeta si je nejevoljno vrgla lase vznak in ga ježno pogledala. »In če grem brez tvojega dovoljenja?«

»Potem te, ko se vrneš, namlatim z jermenom.«

»In če me sploh ne bo več domu?« Oči so ji zalile solze. »Če skočim pod voz ali pa v Themso?«

Učnjak je zmignil z rameni. To je minilo. Bila je stara sedemnajst let, prestara, da bi jo mlatil z jermenom. Sama ga je sežgala in zagrozila s samomorom, če kupi novega. Odslej mu je bil ostri jezik edino orožje, ki jo je vselej spravilo do joka. Za vsako malenkost so jo oblike solze.

V osemnajstem letu je začela resno »delati« zanj. Bil je zmerom pravi umetnik v beračenju. Zlasti njegova pisma so bila umetnine — toda po vojni se ni dalo več mnogo uloviti. Prva povojna leta so minila in pričel je to svojo staro poslovno panogo gojiti na novo.

Imel je dve domisljici: prvič, da je lovil pisatelje. Saj je res, da so le poredkoma bogati, so pa tudi enako redko izkušeni ali pa vsaj prebrisani, imajo pa navadno mehko srce. Tako je mislil, ko si je v knjižnici marljivo izpisoval naslove iz

Dvomesečna posmrtna podpora

Po določbi 1. odst. § 95. u. z. pripada ženi in otrokom umrlega aktivnega ali upokojenega uslužbenca, če so brez dohodkov, podpora v znesku dvomesečnih prejemkov pokojnika. Za priznanje in izplačilo te dvomesečne podpore morajo stranke prilagati k svojim (nekolekovanim) prošnjam naslednje listine, ki so prav tako proste taks:

1. mrtvaški list osebe, od katerega so izvajale to pravico (otroci so razen očetovega mrtvaškega lista morali predložiti še mrtvaški list za mater, če so ostali sploh brez staršev);

2. potrdilo o zakonski skupnosti;

3. potrdilo občinskih oblastev o premoženjskem stanju, to je da oseba, od katere se je to pravo izvajalo, ni imela niti ni zapustila nikakršnega premoženja in da ni imela nobenega dohodka, in to ne samo v kraju, kjer je ta oseba stalno stanovala, temveč tudi nikjer v nobeni drugi občini naše države. Taki podatki o premoženjskem stanju so se morali nanašati tudi na osebo, ki je zahtevala izplačilo dvomesečnih prejemkov kot posmrtno podporo;

4. potrdilo oz. poročilo pristojne izplačilne blagajne o višini enomesečnih dohodkov, in to posebej za različne sestavine prejemkov. Na zahtevo glavne kontrole se morajo prilagati takim prošnjam za priznanje dvomesečne posmrtna podpore še

5. potrdila pristojnih davčnih uprav o premoženjskem stanju. V teh potrdilih morajo biti zbrani podatki o predpisu katerekoli vrste davka, in sicer glede osebe, ki je umrla, kakor tudi glede oseb, ki zahtevajo izplačilo posmrtna podpore.

Opozarjamo vse državne uslužbence oz. njihove svojce, da se v potrebi točno ravna po prednjem in si preskrbe vse zahtevane listine, zlasti še na novo zahtevano potrdilo krajevnih pristojnih davčne uprave o premoženjskih razmerah, da se priznanje dvomesečne posmrtna podpore zaradi naknadnega iskanja in zbiranja potrebnih dokazilnih listin brez potrebe še ne zavleče.

Zato svetujemo vsem našim naročnikom, da si to pojasnilo dobro shranijo, da bodo v potrebi poučeni.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Društva državnih upokojencev(enk) v Ljubljani

ki se bo vršil v nedeljo, dne 13. maja 1934. ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta št. 22

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika o društvenem delovanju v minilem upravnem letu.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo računskih pregledovalcev.
5. Volitev novega odbora po določilih § 14 in 15 društvenih pravil. (Občni zbor voli predsednika, oba podpredsednika, 10 odbornikov, 2 pregledovalca računov in 6 odborniških namestnikov).
6. Sklepanje o došlih predlogih in pritožbah.
7. Slučajnosti.

Ob nesklepčnosti se otvori pol ure kasneje nov občni zbor z istim dnevnim redom ob vsakem številu članov.

Opomba: Predloge, o katerih naj se sklepa, je prijaviti pisмено najkasneje 8 dni pred občnim zborom.

Odbornike voli občni zbor za dobo dveh let, namestniki se volijo za eno leto.

najnovejšega literarnega priročnika v svojo črno beležnico. Druga domisljica je bila, da je namesto pošte uporabljal za sela Violeto. Samo pisma naj bi prenašala, kakršna so mu šla v vseh mogočih in načinih po glavi. Na primer: »Niti za znamko nimam več — donositeljica je moje ubogo dekletce, sirota brez matere, moje edino premoženje, moje vse — itd.«

Prišel je delati. Pisal je najprej, da je sam slovstveni delavec in da je prepričan, da bo slavnim naslovljenec razumel muke, ki ga mučijo kadar ga sredi ustvarjanja zmoti eksekutor in ko od gladi ne more več naprej pisati. Nato je zahteval dvajset funtov, da se izkoplje iz najhujšega in nadaljeval:

»To je signal v skrajni sili, poslan v mrčno noč: zadnje upanje brodolomca. Boste izpolnili mojo prošnjo? Kaj naj še dodam? Morda, da sem pošteni in mož znanosti in da se mi zdi, da sva bila v Oxfordu v istem letniku.«

V dokaz, da je res akademik, je okraasil pismo z nekaj klasičnimi citati, kot rečimo »Eheu fugaces...« ali pa »Bis dat, qui cito dat« in zaključil genljivo: »Pismo Vam prinese moja hčerka. Ah, da jo moram uporabljati za taka potala!«

Violeta je v obnošeni črni obleki in enakem klobučku stala pripravljena.

»Tako, daj da te pogledam. Prav dobro. Torej pazi: hiša je na Portland-Place, 3 in ko prideš vanjo, se ne smeš na noben način dati odpraviti. — A kaj pa je to? Kaj pa te rokavice?«

»Boljših nimam«, se je našobila Violeta.

»Boljše! Ti gos! Najslabše bi vzela. — Prsti morajo gledati skoznje. Čedna beračica v novih usnjenih rokavicah!«

Vzela je rokavice, kakor je ukazal in Mr. Richards je nadaljeval: »Ko oddaš pismo, te puste čakati in potem ti poreko, da kar pojdi in da bo gospod že po pošti

odgovoril. Toda ti ne greš. Pod nobenim pogojem. Reči moraš, da ti je ukazal oče, da moraš govoriti sama z gospodom. Si razumela?«

»Sem, toda kaj če me zaženejo čez prag?«

»Ti ljudje ne store tega. Kadar pride, pazi, kako boš odgovarjala. Povej, da nimamo kaj jesti.«

Preden je minila ura, se je vrnila in prinesla očetu 10 funtov.

»Violeta!« Svojim očem ni verjel. »Ampak povej vendar, ti je to sam dal?« Zadovoljno je prikimala.

»Čudež božji je to. Kako bi si bil mogel misliti, da bo precej prvokrat šlo. Povej kako je bilo. Kaj je dejal?«

»Nazadnje je prišel v vežo. Toda bil je zelo jezen in neprijazen. Šele ko sem pričela jokati, se je omečal.«

»Jokati? Kaj te je udaril?«

»Kaj ti vendar pade v glavo!«

»Zakaj si pa potem jokala, ti goska? Zakaj pa tuliš, če ti nič ni storil?«

Violeta je obhila rdečica in uporno je odgovorila: »Taka nehvaležnost! Namesto hvale in plačila pa še vpiješ name. Jok je bil edino pravo, samo z jokom sem mu izvalila denar.«

Učnjak jo je napol dvomeč, napol občudovaje pogledal:

»Le po pravici govori, Violeta! Znaš jokati, kadar hočeš? Lahko priklješ solze na povelje?«

»Seveda.« je rekla Violeta in črne oči so se ji zasolžile. »Dovolj prilike si mi nudil, da sem se navadila, mar ne?«

Stari grešnik je kar sijal. »Moj mali zaklad! Ti čudežno dekle! O, kakšna igralka!« In objel jo je in poljubil.

Tako se jima je pričelo novo življenje. Šlo jima je sijajno. Učnjak je pisaril pisma, Violeta jih je raznašala in se vračala z denarjem. Njene solzne žleze so bile prava zlata jama.

Vestnik.

Izredni uslužbenki davek. Po § 16. fin. zakona za leto 1934/35. morajo v teku sedanjega proračunskega leta plačevati vsi drž. uslužbenci, ki so podvrženi uslužben-skemu davku, 1% kot izredni doprinos od tistih kosmatih prejemkov, ki so zavezani temu davku. Izvzeti so od plačevanja tega izrednega doprinosa orožniki, graničarji, podčastniki in upokojenci, katerim so bile pokojnine odmerjene po starih zakonih, to je po zakonih, ki so veljali pred 1. septembrom 1923. **Staroupokojenci torej niso dolžni plačevati ta izredni uslužbenki davek,** katerega bodo plačevali vsi ostali aktivni in upokojeni državni uslužbenci.

Upokojenci — pozor! Po novih izpremenjenih predpisih gre upokojencu, ki se začasno, a dalj kot dva meseca, mudi izven kraja, kjer stalno živi, drag, doklada po draginskem razredu dotičnega kraja, če je ta doklada nižja od doklade, katera mu pripada v kraju, kjer stalno prebiva. — Ta določba je važna za upokojence, ki gredo za dalj kot 2 meseca na letovišče ali na deželno, oz. ki gredo za daljši čas kam na obisk ali potovanje.

Iz tovariškega tiska. Strokovni list poštnih nameščenec, ljubljanski »Poštar«, objavlja, da je občni zbor Združenja p. t. t. zvančnikov in služiteljev, ki se je vršil v Beogradu dne 25. marca t. l. sklenil, da »Poštarja« ne bo več prejemal za svoje člane. — Uredništvu pripominja, da udeleženci zborovanja o tem sklepu nič ne vedo.

Upokojenški tisk. V Sarajevu je pričel izhajati »Glasnik penzionera drinske banovine« kot glasilo Udruženja državnih in samoupravnih penzionera drinske banovine. List izhaja enkrat na mesec in velja na leto 24 Din. Doslej so izšle že tri številke. Urednik je g. Miloš Bogunović.

Delovni čas v državnih uradih. Po poročilu »Slovenca« namerava vlada v bodoče delovni čas urediti po trimesečjih. Tako naj bi se po tem ukrepu uradovalo v marcu, aprilu in maju od 8. do 12. in od 15. do 19. ure, v juniju, juliju in avgustu od pol 8. do pol 14. ure, v trimesečju september, oktober in november od 8. do 12. in od 15. do 18. ure, v decembru, januarju in februarju pa od 8. do 14. ure.

Članom »Dobrote«! Članom obsmrtnega podpornega društva poštnih nameščenec v Ljubljani »Dobrote« sporočamo, da se bo — po obvestilu odbora — občni zbor društva vršil v petek, dne 11. maja t. l. (in ne, kakor je bilo zadnjič pomotoma objavljeno, dne 12. t. m.).

Uredba o organizaciji poštne stroke. Že ponovno napovedana uredba o novi organizaciji poštne, telefonske in brzojavne službe je pravkar izšla. Z uredbo je na novo razvrščeno p. t. t. osebje po strokah, hkrati je pa določeno najvišje dopustno število žensk v poštni službi. Odslej bo smelo biti izmed vseh uslužbencev največ 30% žensk z nepopolno srednješolsko izobrazbo, 25% s popolno srednjo šolo, naj-

več 10% pa žensk med uslužbenci z visokošolsko izobrazbo.

Nestor med javnimi uradniki. Vojaški referent mestnega načelstva v Sremski Mitrovici je g. Gjoka Živanović. Rodil se je leta 1851. v Golobincih v Sremlu in je torej zdaj v 83. letu starosti. Službuje aktivno že nepretrgoma 68 let. Služboval je najprej v Rumi, nato v Petrovaradinu, zdaj pa je že nepretrgoma dolgih 50 let v službi mestne občine Sremska Mitrovica, kjer je kot vnet pristaš gasilcev osnoval že l. 1884. gasilsko društvo. Sivolasi uradnik je še vedno krepak in zdrav tako, da prav z lahkoto opravlja svoje posle.

Zadružno prenočišče v Beogradu. Zveza nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev v Beogradu je svoje zadružno prenočišče, ki se je doslej nahajalo v njenem domu v Poenkarevi ulici preselila v svoj dom v Dečanski ulici št. 12. Novo zadružno prenočišče je urejeno z vsem modernim komfortom. Odslej so v tem prenočišču na razpolago tudi manjše sobe z eno posteljo. Štaneje take sobe (oziraje se na njih lego) po 25 oz. 20 Din, v V. nadstr. pa po 17 Din. Sobe z dvema posteljama veljajo po 22 oz. 17 Din, v V. nadstr. po 12 Din. Sobe s tremi posteljami so po 18 Din, sobe s štirimi posteljami v V. nadstr. pa po 10 Din za osebo. Vse cene veljajo tudi za kurjavo in kopel, napitnine ni. Plačati pa mora vsak prenočevalec občinsko takso po 3 Din na dan. Priporočamo vsem članom naših zadrug, ki potujejo v Beograd, naj se poslužujejo tega lepo urejenega in udobnega, zraven pa cenega zadružnega prenočišča.

Kdo je siromašen? Za pravilno uporabo točke 6., čl. 5. taks. zakona je fin. ministrstvo izdalo pojasnilo, katere osebe se v davčnih zadevah smatrajo za siromašne. Po tem navodilu je smatrati kot siromašne tiste osebe, ki ne plačajo več ko 60 Din neposrednega davka na leto. Vdove, ki imajo več kot tri mladoletne otroke, se smatrajo za revne tedaj, če ne plačajo nad 120 Din neposrednega davka na leto.

Gledališke ugodnosti. Mariborsko Narodno gledališče nudi članom Združenja železniških uradnikov pri obisku predstav oper, operete in drame v letošnji sezoni ugodnosti. Proti kuponu dobivajo člani navedene organizacije vstopnice za posebne sedeže, znižane za 40 do 50%.

Poškodbe železničarjev v službi. Generalna direkcija drž. železnice je izdala okrožnico, da se morajo uslužbenci najmanj enkrat mesečno poučevati o predpisih glede varovanja osebne varnosti in da se morajo vsi točno držati teh predpisov. Povod ti okrožnici je dejstvo, da se je v zadnjem času dogodilo mnogo nezgod v službi.

Nove takse na računih. Za vsak račun — ki se pa odslej mora izdajati, ne glede na to, če kupec to želi ali ne — je treba plačati za znesek od 20 do 100 Din takso 50 par, za račune z zneski nad 100 Din pa znaša taksa 1 Din. Računi za zneske, manjše od 20 Din, so prosti takse.

Skuša se živeti v pretrgano situaciji. Vzame pero v roko in prične — tedaj se odpro vrata in vstopi žena »Jack, oprosti, da te motim, nerada storim to, saj veš, ampak dekle spodaj joka tako bridko. Človeku kar trga srce. Miss Driver mi je prebrala pismo, katero piše oče. Reči moram, zveni zares iskreno. Daj, meni na ljubo...»

Odiše in vežo — in tam stoji Violeta in tiho plaka predse. Živčno si seže v lase, obupno vije roke in izbruhne v plaho, ki naj prikrije njegovo nemoč.

»Torej, to je pa že preveč. Tega enostavno ne morem trpeti. Prav žal mi je, toda ne morem vam pomagati. S kakšno pravico vas pa pošilja oče? In dvajset funtov! Nič več? Saj to je naravnost smešno. Smejati bi se, če ne bi bilo žalostno. Zakaj pa ne piše podporni pisateljski blagajni? Vsako leto plačam vanjo ne vem že koliko, da bi me doma ne nadlegovali. Ali naj mu pa Pen-klub kaj da. V odboru sem in lahko napišem tajniku par vrstic. Toda tako, kar nož na grlo, tako pa ne dam ne beliča. Ne beliča! Kako pa pridem do tega? Po pravici povedano — vašega očeta sploh ne poznam. Tega imena nikdar nisem še slišal. In v Oxfordu prav gotovo nisva bila tovariša, ker sploh nisem studiral na univerzi. Sam sem se...»

Prekine se in jo plašno in izgubljeno pogleda. »Toda, za božjo voljo, nehaite vendar že. Ne jočite kar naprej. Prosim vas...»

Violeta ne zine ne besedice. Samo enkrat ga je pogledala s svojimi temnimi očmi. Zdaj čepi na starinski skrinji, podoba obupa, ki mu ni pomoči. Počasi ji teko solze po licih. Niti ne obriše si jih. Ko stoji tako poleg nje, opazi, kako genljivo kukajo prstki iz revnih, strganih rokavic. Vsak romanopisec natančno ve, kaj pomenijo rokavice za sleherni deklet, zlasti vsak psihološki pisatelj. Dobro ve, da so obnošene rokavice najbolj gotovo zname-

Iz organizacij.

Članom ljubljani. Društva drž. upokojencev! Opozarjamo vse člane in članice, da bo občni zbor dne 13. maja, v nedeljo, v Delavski zbornici v Ljubljani. Udeležite se ga vsi! Na obnem zboru boste dobili pojasnila o društvenem delovanju in o sedanjem položaju upokojencev. Tudi upokojenci — nečlani dobrodošli! Prav tam se bodo sprejemali tudi novi člani. Pridite vsi!

Težnje geodetov. Združenje geometrov in geodetov kraljevine Jugoslavije je stavilo finančnemu odboru Narodne skupščine predlog, naj se s posebno uredbo ustanovi geometrska zbornica. Vse sekcije so bile pozvane naj osrednji organizaciji pošljejo potrebne dokaze za predstavko, katero bo združenje predložilo prosvetnemu svetu, da doseže priznanje visokošolske kvalifikacije za geodete. V združenju je nad 1000 članov. Veliko število geometrov in geodetov je zaposlenih v finančnem resortu, nekateri pa v prometnem, kmetijskem, šumskem in vojnem ministrstvu.

ostali v samoupravnih službah. — Precej jih izvršuje poklice tudi samostojno. Pred prevratom so imeli geodeti, nameščeni v javnih službah, poseben čin med maturanti in akademiki. V naši državi se jim je visokošolska izobrazba priznavala in so prejemali do leta 1931. posebne terenske doklade, katere so pa z novim uradniškim zakonom izgubili.

Iz poštarske organizacije. Na dan 1. marca 1934 je štelo Združenje p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije vsega skupaj 6668 članov. Od teh je uradnikov 3703, zvančnikov 1294, služiteljev 1343 in dnevničarjev 328. Ljubljanska sekcija je imela na naveden dan 586 članov. Od teh 469 uradnikov, 76 zvančnikov, 32 služiteljev in 9 dnevničarjev. Največ članov ima Zagreb, namreč 1168. Nato pride sekcija Beograd z 1087 člani, Skoplje 1052, Sarajevo 1018, Novi Sad 1011 in Split s 746 člani.

Naše mariborsko zadrugarstvo

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru je imela svoj redni občni zbor dne 6. aprila t. l. Udeležilo se ga je 25 članov t. j. približno 5% vseh članov. Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Jančič. Iz poročila upravnega odbora vidimo, da je zadruga znižala obrestno mero za posojila na 7%, dočim obrestuje vezane vloge po 6%. Vzlic temu je čisti dobiček v primeri z lanskim za 1/4 večji, ker je naraslo število članov in so režijski stroški malenkostni. Napram letu 1932. so narasle vloge za 48% na 631.737 Din, posojila za 39% na 1.116.753 Din, število članov je poraslo od 195 na 496. Čisti dobiček znaša 41.850 Din, denarni promet 7.220.626 Din.

Režijski stroški znašajo samo 7.700 Din, kar je za tako uspešno in obsežno delovanje zelo nizka vsota. To je bilo mogoče doseči le tako, da so vsi odborniki nesebično in požrtvovalno vršili svojo dolžnost, mnogi celo več nego je bila njihova dolžnost. Čeravno vlada taka kriza na našem denarnem trgu, je bila zadruga vedno likvidna. Ni se dogodil niti en primer, da ne bi zadruga izplačala vložniku zahtevanega zneska, dočim nekateri močni denarni zavodi plačujejo na vloge samo po 200 Din mesečno, nekateri pa vobče nič. Mnogi državni nameščenci obžalujejo, da niso poverili svojih prihrankov zadrugi in prihajajo s svojimi vložniki knjižicami prositi posojila. V izrednih primerih je zadruga ugodila prošnjam, vendar se je naravno ozirala v prvi vrsti na svoje stare, zveste člane. Kolika je bila likvidnost zadruge, priča dejstvo, da je odbor na vsaki seji podeljeval povprečno po 50.000 Din novih posojil. Vsa posojila so povsem krita in ni nobenih dubioz.

Z ozirom na krasen uspeh in odlično poslovanje zadruge, ki ga potrjuje tudi poročilo nadzorstva, so bili zborovalci —

milo rečeno — začuden pri prečitanju poročila Saveznega revizorja in spremnega pisma Saveza. Revizijo je izvršil g. Pregelj Viktor od 1. do 10. decembra 1933. l. Poročilo očita n. pr. odboru »okornost pri podeljevanju posojil«, nezadostno sodelovanje z Nabavljalno zadrugo in pa še neke formalnosti. Zlasti so se govorniki v naslednji debati opravičeno hudo zgražali nad tonom Saveznega pisma, ki je popolnoma neumestno, ko ni revizor našel nobene pogrške. Kdor je poslušal pripombe upravnega odbora k posameznim revizorjevim čitkom in pozna podrobnejše poslovanje te naše vzgledne zadruge, mora priznati, da izhaja vse, kar piše Savez, iz nepoznanja krajevnih razmer in dejanskega stanja. Tako je n. pr. sodelovanje z Nabavljalno zadrugo tako tesno, da si ga bolj ne moremo misliti. Pač pa so taki dopisi v stanu, da vzamejo odboru vsako veselje do dela.

Da ublaži vsaj nekoliko silno mučen vtis, ki ga je napravilo revizorjevo poročilo na zborovalce, se je oglasil predsednik Savezove uprave g. Stibler Miloš, ki je tudi prisostvoval obnem zboru. Poudarjal je, da vidi iz bilance krasen napredek in soliden temelj zadruge. Revizorjeva pripomba, da bi lahko bilo poslovanje boljše, je neumestna. Ostale ostrine opravičuje mladost revizorja, ki se je naučil od g. Ferjančiča pač strogosti, nihče mu pa ni priučil primerenega takta. V savezni pisarni je okoli 110 nameščenec in predsednik ne more prečitati vsakega pisma. Sicer bo poklical na odgovor uradnika, ki je pisal okoli spremno pismo. Za katere zadruge izven dravske banovine ba je niti ta ton ni preoster.

Postopanje Saveza je tako zagrenilo predsedniku g. dr. Jančiču delovanje, da je odložil svoje funkcije. Le na prošnjo vseh prisotnih zadrugarjev in prigovarja-

Takole je bilo ponavadi: žrtev, pisatelj v sijajni delavnici, obdan s knjigami in v tišini in miru piše novo knjigo. Od stvariteljske sile kar žari. Saj živi v drugem, boljšem svetu. Tedaj se zgodi kar Mr. Richards označuje kot najhujšo muko umetniku — prekinejo ga. Nit domišljije se pretrga. Vstopi sluga s pismom, ki zahteva nujen odgovor.

»Koliko tisočkrat sem vam že povedal, vi bivol, da me ne motite?«

»Vem, toda, ker je tako nujno —«
Pisatelj kriče priklje tajnico: »Miss Driver, prevzemite prosim pismo in odgovorite.« Špet pomoči pero in se skuša zatopiti v delo. Toda Miss Driver ga brž privleče nazaj.

»Za prošnjo gre« pravi Miss Driver. »To sem že v naprej vedel! Povejte mu, da že preberem pismo in mu odgovorim. Na vsak način mi odpravite sitneža.«

Cez dve minute se tajnica vrne.

»No? Ste ga vrgli na cesto?«

»Ne.«

»Zakaj ne? Ne dam se voditi za nos. Povejte mu, naj gre k vragu.«

»Tega pa res ne morem. Čisto mlado dekle je zunaj. Nujno prosi, da bi smela govoriti z Vami. Videti je, da je res hudo v stiski.« Miss Driver je vsa žalostna.

»Kaj pa to mene briga?« Postal je hud. »Saj nisem zakrivil njene revščine. Najbrž je v moji najbližji okolici vsaj desetisoč deklet, ki so v prav taki stiski, ki pa...«

»Tega si ne bi bila mislila od vas! Da morete biti tako trdi! Toda prosim, če želite, jo pa napodim.« Miss Driver je užaljena in premeri ga s tistim napol zaničljivim, napol razočaranim pogledom, ki ga imajo vse uslužbenke, pa naj bodo tajnice knjigovodkinje ali strojepiske ali karkoli — pripravljenega za svojega predstojnika, prav tako kot svinčnik in pisalni stroj. Vrata se malce trdo zapro za njo.

nje obupa, da se vsako dekle oklepa dostojnih rokavic, kolikor časa se le more, da pozabi nanje šele tedaj, kadar življenje samo pozabi nanjo.

Zdaj pade še velika solza na rokavico, ravno poleg luknje — in tedajci je čisto izgubljen.

»Torej nehaite vendar že. Obrišite si solze. Poslušajte, dam vam polovico. Deset funtov. Takoj jih prinesem.« —

Tako je šlo precej časa. Toda učenjak je zagrešil usodno zmoto. Ko mu je šlo tako sijajno, je čisto pozabljal na svojo pomočnico. Kaj je imela od popivanja, ki so se vrstila večer za večerom? Saj ni pila. Rada bi bila pa imela nekaj denarja za lepe obleke, tega pa ni mogla izveliči iz nje, kolikor se je trudila. Nazadnje je poizkušala del zaslužka utajiti. Toda kmalu jo je zalotil, ji grozil s tepežem in tako mu je vse pošteno odšla. Toda kmalu se je moral kesati svojega skopuštva.

Nekega dne mu je povedala: »Oče, Jamesa sem srečala.«

»Jamesa Ticklea? Mislil sem, da sedi.«
»Pravkar so ga izpustili. Veš, oče, sprva ga sploh nisem spoznala, tako se je spremenil — pa v dobro.«

»Saj je bilo tudi treba.«

»Imenitno se mu je godilo v kajbici — tako so ga vsi radi imeli — ne ravno pajdaši, temveč ravnatelj, zdravnik in kaplan.«

»Seveda, to ti je sam pripovedoval?«

»Ga smem povabiti za jutri na večerjo?«, je vprašala čez čas.

»Ne.«

»Zakaj ne?«

»Ker nočem.«

Nekega dne ji je dal pismo, da ga odnese v predmestje. Zdaj ni več hodila v odlične londonske okraje, ker kar je bilo velikih zvezd na pisateljskem nebu, sta že vse obrala in zdaj sta obdelovala zvezde

druge in tretje velikosti. Toda Violeta ni takoj odšla, kakor je mislil oče, ki je sam odšel z doma, temveč je sedla in čakala. Kmalu je prišel mlad fant in prinesel velik cenen potni kovček in vrvi. Violeta je znašala stvari tako naglo, kolikor je le mogla. In tako je tudi marsikaj, kar je bilo očetovega, romalo v kovčkove globine. Fant je medtem stražil na stopnicah.

»Le hitro.« Pomolil je glavo v sobo.

»Pravkar gotova, James.«

»Imaš vse, kakor sva se zmenila?«

»Mislim da vse.«

»Tudi črno beležnico?«

»Seveda — to sem najprej dala v kovček.«

Ko zvečer hčere ni bilo domov, je Richards sprva mislil, da je uresničila staro grožnjo s samomorom. Opazil pa je takoj, da niso izginile le njene obleke, temveč tudi njegove dragocenosti — mukoma sestavljeni sezname naslovov, učinkoviti pisemski obrazci, njegova črna beležnica! V njej so bile najskrivnejše skrivnosti, zapiški o izkušnjah pri mnogih uspešnih podjetjih.

Sprevidel je, da je navihanka odšla za zmerom in da je odnesla s seboj tako rekoč ves njegov poslovni inventar z vsem premoženjem. Ostal je zapuščen in v revščini, izročen poginu...

Cez nekaj dni so jutranji dnevniki objavili naslednji oglas:

»Znan literat

srednje starosti želi adoptirati 17 letno dekle siroto. Ljubeznivo ravnanje zagotovljeno. Stanovanje in vsa oskrba. Potrebno samo sodelovanje pri lažjih gospodinjstvih opravih in pomoč pri dopisovanju pod št. 731561 na upravo lista.«

nje znanih združnih delavcev je končno pristal na zopetno izvolitev. Zbor je sprejel to z burnim aplavzom, ker se vsi zavedamo, da je krasen napredek zadruge predvsem zasluga g. dr. Jančiča. Tudi v ostalem ni bilo v odborih osebnih sprememb.

Od raznih sprejetih predlogov je važen oni gospoda upr. kazn. Nika Vrabla. V zmislu tega zelo umestnega predloga bo vsak dobil posojilo samo zadrugar, ki je vsaj tri mesece že član. Mnogi drž. nameščenci se spomnijo žalibog na zadruge šele tedaj, ko jo potrebujejo, in brž odpovedo deleže, čim so vrnili posojilo.

Zanimivi občni zbor je trajal od 20. do 23. ure. Ob koncu še par besed na naslov Saveza Nabavljajalnih zadrug v Beogradu. Kdor je imel opravila s Savezom in opazuje njegovo delovanje, mora priznati, da je mnogokrat strog in oster na nepravem mestu. Izgublja se v prazne formalnosti. Če so se povzpele nekatere zadruge do krasnih uspehov je to le zasluga njihovih funkcionarjev, ker od Saveza ne prihajajo vzpodbude. Ogromen aparat (110 nameščenec) je preokoren in za današnje čase tudi drag. Praksa je pokazala in g. Štibler je sam priznal, da odbor ne more več nadzirati vseh teh nameščenec. Tako bohotno raste v Savezni pisarni birokratizem in ob njem krasno uspeva uradni sivec. Dvomim pa, da je to na mestu pri gospodarski organizaciji, kar naj bi bil Savez. Dne 19. maja se vrši Savezna skupščina v Sarajevu. Morda najdejo de-

legati iz dravske banovine priliko, da povedo o gori navedenih točkah svoje mnenje in zahtevajo remediuro.

—drp.

Zadruga za nabavo stanovanj drž. uslužbencev v Mariboru je podala poročilo o svojem delovanju na obnem zboru dne 27. marca. Članov ima 18 z 18 deleži po 1000 Din, ki so polno vplačani. Posojila zadrugarjem znašajo 181.180 Din, zadruge dolguje Savezu okroglo 110.000 Din, kreditni zadrugi pa 43.780 Din. S pomočjo kreditne zadruge in na plačilom interesentov je kupila zadruge posetstvo v Košakih, ki ga je odstopila potem svojim članom proti mesečnemu odplačilu. Režijski stroški so znašali 1020 Din, čisti dobiček 3494 Din. Z novimi dotacijami naraste skupna vrednost vseh fondov na 9168 Din. Odbora sta ostala neizpremenjena, samo na mesto umrlega člana uprave gosp. Čelharja, je bil izvoljen g. Janko Močnik. V decembru je zadrugi revizor pregledal delovanje zadruge; njegovo poročilo ni še došlo.

Zadruga daje stavbne kredite na 20 letno amortizacijo. Nesmiselno je tedaj, da zahteva Savez vrnitev v 10 letih. Kako malo zmislja ima Savez za stavbene zadruge, kaže dejstvo, da predlaga njegov upravni odbor za letošnje skupščino, da vrnejo zadruge članice Savezu svoj kredit v 20 letih, samo za stavbene zadruge znaša amortizacijska doba 10 let (po t. 9. predloga). Splošno so pa baš hipotekarni krediti dolgoročni.

drp.

Po svetu.

Protest francoskih državnih uslužbencev. Zaradi znanih varčevalnih ukrepov francoske vlade so organizacije drž. uslužbencev sredi aprila uprizorile protestno stavko, ki je trajala 1 uro. Ta protest je po vsi državi potekel brez slehernih incidentov, ponekod sploh ni prišlo do prekinitve uradovanja. V Parizu se je ta protestna akcija opazila zlasti na poštinih uradih, kjer so uslužbenci prekinili delo, pa tudi na srednjih in ljudskih šolah. Večje skupine drž. nameščenecv so v sprejedu odšle k prefektu in mu predložile posebno protestno spomenico. Nato so demonstrirali po ulicah, vendar ni prišlo do kršitve miru. Po deželi se je protestna akcija opazila zlasti v šolskih zavodih.

Znižanje plač v Italiji. Italijanska vlada je vsem državnim nameščencem znižala s 16. aprilom vse prejemke. Znižanje znaša od 6 do 12%. Plače od 6000 do 12.000 lir na leto se znižajo za 6%, prejemki iznad 12.000 lir za 12%, plače ministrov pa za 20%. Draginski doklade se znižajo še v večji meri. Hkrati z znižanjem plač drž. uslužbencev je vlada odredila, da se morajo s 16. aprilom t. l. znižati tudi najemnine za stanovanja za 12%, za trgovske lokale pa za 15%. Prav tako se morajo v državnih nabavljajalnih zadrugah prodajati živila po ceni, ki je znižana za 10%. Vlada utemeljuje svoje ukrepe s tem, da se je kupna moč lire v zadnjem času povečala. Ob zadnjem znižanju prejemkov je italijanska vlada pred dvema letoma izrečno zagotovila, da se plače ne bodo več znižale — česar pa — kakor je videti — ni izpolnila.

Denuncijanstvo v Avstriji. Avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss je izdal poseben proglas, v katerem zavzema tudi stališče napram množičnim se denuncijacijam, naperjenim proti javnim uslužbencem. Odstavek se glasi: »V vseh primerih optavičenega suma bom po dolžnosti zasledoval vse slične prekršitve. Seveda ne bom na anonimne ovadbe polagal prav nobene važnosti. Tudi bom odločno nastopil zoper sleherno ovaduštvo in odredil vse potrebno, da se bo kazensko postopalo proti osebam, ki namenoma ali malomarno, tako morda iz zaničevanja vrednih postranskih namenov, vlagajo napačne ovadbe.«

Samopomoč poljskega učiteljstva. Zveza poljskega učiteljstva je ustanovila poseben sklad, iz katerega pomaga članom, ki so bili zaradi varčevalnih odredb odpušteni iz službe brez pokojnine in ne morejo dobiti zaposlenja. Podpora dobe samo tisti člani, ki so bili vsaj že tri leta v društvu. Podpore so ali darila, prave podpore in učne ustanove za učiteljske sirote. Za otroke svojih članov je organizacija ustanovila v Varšavi učiteljski dom, kjer imajo preskrbo in stanovanje, službi pa tudi podeželskim članom za prenočišče.

Nove knjige.

Naše finančno pravo. — Neposredni davki, trošarine in takse. Knjiga bo v prihodnjih dneh dotiskana in bo brez odloga dostavljena vsem p. n. gospodom prednaročnikom proti plačilu odnosno plačevanju svojčas določene subskripcijske cene. — Izdaja knjige se je zakasnela, ker je avtor redigiral vsebino po najnovejših davčnih, trošarinskih in taksnih zakonih, pravilnikih in uredbah, ki so izšli v zadnjih mesecih

do konca meseca marca 1934. Nadalje je upošteval tudi davčne in taksne spremembe in dopolnitve, ki nam jih prinaša finančni zakon za leto 1934/35. Dasi ravno je vsled teh izprememb in dopolnitev obseg knjige izdatno narasel, ostane cena elegantno vezane knjige do nadaljnjega neizpremenjena. — Knjiga stane 100 Din — brez dostavitvenih stroškov. Naročila sprejema avtor knjige: »Sušec Stefan, načelnik fin. oddelka banske uprave v pok., Ljubljana, Beethovnova ulica 15« in »Tiskarna „Merkur“, d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 23.

Manica Komanova: Naš Vidov dan. — Uedinjenje. Manica Komanova je sestavila za našo mladino dva slavnostna prizora, prvega za Vidov dan, drugega za 1. december. Oba prizora sta kratka (uprizoritev tega kakor drugega bo trajala 15 do 20 minut), a polna pestrosti in živahnosti in bosta delovala na mladino vzgojno in strogo nacionalno. Oba prizora sta lahko uprizorljiva v vsaki šolski sobi ali sokolski telovadnici. To zares potrebno delo je že zagledalo beli dan. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Dobi se v vseh knjigarnah. Cena samo 3 Din.

»Zdravje«. Vsebinska februarjske številke: Urednik: Cvetje in trnje. Dr. Bojan Pirc: Evgenični zakon v Nemčiji. Dr. Fr. Göstl: Vpliv alkohola na zarod. Dr. Karel Petrič: Življenska moč naroda. Glasnik higijenskih ustanov v dravski banovini: poroča dr. Karel Petrič. Drobline. — List izhaja vsakega petnajstega v mesecu. Uprava lista »Zdravje«: Ljubljana, Pred Skofijo 1. Letna naročnina za Jugoslavijo 30 Din. — Lepo urejevalni, edini slovenski poljudno-znanstveni mesečnik vsem drž. uslužbencem toplo priporočamo!

Združne vesti.

Stavbena in kreditna zadruge državnih nameščenecv v Novem mestu je imela svoj redni občni zbor v soboto 14. aprila v prostorih okrožnega sodišča. Iz poročil upravnega in nadzornega odbora je razvidno, da je zadruge z zidanim stanovanjskih hiš prejenjala vsled vsesplošne gospodarske krize, ki je zlasti zadrugištvu prizadejala ogromno škodo. Razveseljivo pa je, da zadrugi člani, kljub težkočam, ki so nastale vsled pomanjkanja gotovine in nezadostnih mesečnih prejemkov, redno odplačujejo svoj dolg in se v polni meri zavedaajo svoje zadrugne dolžnosti. Prostor, ki ga je dala mestna občina zadrugi po zelo nizki ceni kot stavbišče, je docela zazidan. S tem se je pri nas stanovanjska kriza popolnoma zatrla. Šestindeset nameščenecv družin je prišlo do lastnega doma in obsežnega vrta. Udeleženci so se globoko hvaležni zahvaljevali članom upravnega odbora za njihov trud in požrtvovalnost, ki so jo izkazovali vseskozi zadrugi in nesebično delovali zanjo. Zato so bili vsi dosejani člani upravnega odbora na občo željo ponovno izvoljeni. Na zadrugo smo upravičeno ponosni, ker jo do danes še ni strla gospodarska kriza, kakor že več njenih posestrin, znamenje, da je osnovana na solidni podlagi in da je v rokah preizkušnih, previdnih in poštenih mož. — K.

Moč združne ideje. — V velikonočni številki beogradske »Politike« se nahaja na deveti strani članek, ki nazorno kaže gospodarsko moč združne ideje. Po smislu je članek zbadljiv. Priobčen je pod rubri-

ko »Medu nama«, zasluži pa, da ga reproduciramo v doslovnem prevodu:

»V Kolašinu imajo Nabavljajalno zadrugo državnih uslužbencev. Poleg ostalih potrebnih preskrbuje svoje članje tudi s kruhom in mesom.

Zadruga ima svojo pekarno. Ker pa nima lastne mesarije, prevzema meso od kolašinskih mesarjev po pogodbi. Kakor pri drugih dražbah tekmujejo mesarji tudi tukaj, kdo bo ponudil meso po nižjih cenah. Tako oddaja kolašinski mesar članom zadruge goveje ali ovčje meso po ceni Din 5.50 za kilogram in to vsem na knjižico.

Medtem pa kolašinski mesarji — in tudi ta dobavitelj za člane omenjene zadruge — računajo nam ostalim, ki nismo člani zadruge in ki plačujemo meso v gotovini, kilogram po 7 dinarjev.

Imamo tedaj redek primer, da se v Kolašinu prodaja meso na knjižice ceneje, kakor pa za gotov denar.«

Stanovanjski problemi

Organizacija najemnikov v Ljubljani. Konec marca se je vršil v Ljubljani občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov, ki je bil zelo slabo obiskan. Po tajniškem poročilu je društvo živahno delovalo za koristi najemnikov, vendar so pa uspehi skrajno malenkostni. Društvena deputacija je ministru za socialno politiko obrazložila težavni položaj stanovanjskih najemnikov. Gosp. minister Pucelj je poslanstvu izjavil, da se bo stanovanjsko vprašanje rešilo šele z decentralizacijo državne uprave. Delovanje društva je bilo otežkočeno še zlasti zato, ker vladajo med društvi stanovanjskih najemnikov v državi spori, tako da ni mogoče doseči enotne krepke fronte najemnikov. Zborovalci so končno sprejeli nekatere spremembe pravil. Pristopnina se je znižala od 20 na 10 Din, na obnih zbiorih se bo pa v bodoče glasovalo z absolutno večino, ker je obisk obnih zbiorov stalno slab. Zaradi tega, ker stanovanjski najemniki kažejo tako malo zanimanja za to svojo prepotrebno organizacijo, je vsak uspeh v cilju izboljšanja najemniških razmer izključen. Če bi bili stanovanjski najemniki tako čvrsto organizirani, kot so hišni lastniki, bi mogli svoje interese varovati z mnogo večjim uspehom.

Združevanje mariborskih stanovanjskih najemnikov. V Mariboru deluje prav agilno Društvo stanovanjskih najemnikov, ki je lani — kakor je bilo razvidno iz poročila na obnem zboru — prav inicijativno nastopalo v obrambo pravic mariborskih najemnikov. Društvo je bilo v zvezi z drugimi najemniškimi organizacijami v državi in je posredovalo tudi za svoje člane v mnogih primerih in doseglo lepe uspehe. Poskrbelo je večkrat tudi za deložiranje, jim našlo začasno streho, deloma celo plačevalo prenočnino. Posameznim članom najemnikom je nudilo v sodnih sporih brezplačno pravno zaščito po odvetniku. Za predsednika je bil izvoljen g. Bajt, za podpredsednika g. prof. dr. Pečovnik. Društvo ima zdaj več kot 1000 rednih članov.

Železničarska stanovanjska naselbina. Že večkrat smo poročali o stanovanjskih hišah, katere za ljubljanskim Stadionom postavljajo železničarji iz preostalega premoženja nekdanje železničarske Gospodarske poslovalnice, ki je poslovala, dokler je še obstajala Južna železnica. Iz tega premoženja se je doslej na zadrugi podlagi sezidalo že 6 dvonadstropnih stanovanjskih hiš, v katerih je 48 družinskih stanovanj, ki so vsa prav udobno opremljena in imajo poleg elektrike in vodovoda tudi kopalnice. Stanovanjska naselbina stoji na parcelah med Dunajsko in Vodovodno cesto. Letos se v kratkem prično zidati še nadaljnje hiše, v katerih bo vsega skupaj 35 stanovanj. V kratkem prično s prvo, na jesen zgrade pa ob Herbersteinovi ulici še štiri hiše. Prihodnje leto se predvidoma sezida še večja hiša ob Vodovodni cesti, tako da bo vsa naselbina štela 12 stanovanjskih hiš. S to akcijo so si ljubljanski železniški uslužbenci znatno olajšali stanovanjsko vprašanje, ki je zaradi visokih in nezmerne pretiranih najemnin za vse drž. uslužbenecv izredno važno.

Upokojenci pozor!

V nedeljo, 13. maja je občni zbor Društva državnih upokojencev(en)k v Ljubljani.

Varčevanje

Nova organizacija uprave državnih monopolov. S posebno uredbo je finančni minister predpisal uredbo o samostojni upravi državnih monopolov. Po nji se število članov upravnega odbora zniža od 12 na 8 oseb. Odslej se bo predsednik upravnega odbora postavljaj z ukazom po predlogu fin. ministra, medtem ko je bilo doslej do-

ločeno, da je bil predsednik vsakokratni guverner Narodne banke. Člani upravnega odbora dobe odslej za svoje delo samo po 2000 Din na mesec kot nagrado, člani nadzorstvenega odbora pa po 800 Din.

Varčevanje v državni razredni loteriji. Vlada je izdala uredbo, s katero se število upravnih svetnikov državne razredne loterije zniža od 15 na 9. Ti upravni svetniki bodo namestu dosedanjih dnevnih, nagrad, sejmin itd., prejeli odslej samo mesečno pavšalno nagrado, ki pa ne sme presegati 1500 Din. Konec leta se jim more priznati tantijema, ki pa ne sme biti višja od 18.000 dinarjev.

Državna sladkorna tovarna na Čukarici. V nizu varčevalnih ukrepov je fin. minister predpisal uredbo v državni tovarni za sladkor na Čukarici. Število upravnih svetnikov, ki jih je bilo doslej 8, se zniža na 3 osebe. Postavlja in razrešuje jih finančni minister. Odslej bo prejemal vsak član upravnega odbora za svoje delo nagrado, ki ne sme biti večja od 1000 Din na mesec, zraven tega pa še po 10 kg sladkorja. Razen tega dobi vsak član upravnega odbora, komisar ministrstva in ravnatelj po 1% čistega dobička kot nagrado, ki pa ne sme biti za vsakega višja od 24 tisoč dinarjev. Doslej so člani upravnega odbora te državne tovarne prejeli približno 250.000 Din vsak na leto.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Razno.

Naraščanje obrti. V Ljubljani se je od leta 1910. pomnožilo število obrtnih podjetij za 124%, prebivalstvo se je pa pomnožilo samo za 35%. Leta 1910. je bilo v Ljubljani 1065 obrtnih obratov, lani pa že 2390. Prebivalstvo se je pa ta čas pomnožilo od 46.300 na 63.300. Število obrtnih podjetij je v tem razdobju močno padlo samo med vojno, po vojni je pa opaziti naglo naraščanje obratov. Do leta 1930. je to naraščanje močno opazno, v navedenem letu se je pa število obratov začelo zniževati do leta 1932., ko se je pojavila spet rastoča tendenca. Zanimivi so podatki o posameznih strokah. Leta 1910. je bilo v Ljubljani 145 čevljarskih mojstrov, toliko jih je tudi zdaj. Leta 1910. je prišlo 1110 prebivalcev na enega mesarskega mojstra, zdaj pa komaj še 455. Pred vojno je bilo 39 pekov, zdaj jih je 41. Pred vojno je bilo v Ljubljani 140 gostiln, lani pa 223. Bricev je bilo 28, zdaj 81. — Iz teh podatkov je razvidno, da je eden izmed poglavitnih vzrokov krize v tem, da se število obrtnih podjetij dosti hitreje množi kot pa število prebivalstva, tako da obrtniki ne najdejo vsi dovolj konzumentov. Ker pa mora vsak obrtnik živeti pri majhnem številu odjemalcev, je nadaljnja posledica ta, da mora pri skromnem obratu mnogo zaslužiti. Tako povzroča preneglo naraščanje obrtništva v svojih izrastkih težko gospodarsko stisko, v kateri se nahajamo.

Stavbna delavnost v Ljubljani. V zadnjih letih se je v Ljubljani največ zidalo leta 1931., že prihodnje leto je stavbna delavnost močno odnehala. V letu 1932. se je namreč sezidalo v Ljubljani samo 85 stanovanjskih hiš z 263 stanovanji. Med njimi jih je bilo 30 pritličnih, 48 enonadstropnih, 2 dvonadstropni, 5 pa je imelo po tri ali več nadstropij. Od navedenih 263 stanovanj jih je bilo 51 enosobnih, 97 jih je imelo po dve sobi, 66 po tri, 39 pa po več sob. Videti je tedaj, da se zidajo največ mala družinska stanovanja. — V letu 1933. je bilo v Ljubljani na novo sezidanih oz. dozidanih le še 61 novih hiš z 247 stanovanji. Od teh je bilo 13 pritličnih, 38 enonadstropnih, 3 trinadstropne in 7 hiš z več nadstropij. Stanovanj je pa bilo 39 z eno sobo, 79 dvosobnih, 88 trisobnih, ostala so imela pa po več sob.

Zidje v Zagrebu. Po statističnih podatkih je bilo začetek tega leta v Zagrebu 9653 Zidov. Od teh je največ trgovcev, namreč 745, trgovskih potnikov in zastopnikov pa 290. Zidovskih obrtnikov je 104, zdravnikov 94, odvetnikov 73, inženjerjev in arhitektov 97, državnih in samoupravnih uradnikov ter zasebnih nameščenecv 983, v raznih poklicih jih je pa 746. — Zanimive so številke glede Zidov, ki so v prostih poklicih. Odstotek Zidov, ki so zdravniki, odvetniki ali inženjerji, je v razmerju z njihovim številom napram ostalemu zagrebškemu prebivalstvu, izredno velik.

Organizacija beogradske policije. Ministrstvo za notranje zadeve je izdelalo zakonski predlog o preureditvi državne policije v Beogradu. Doslej opravljajo policijsko službo v prestolnici žandarmerija. V novo policijo bo sprejeto 1400 oseb, katere bodo izbrali izmed orožniškega kadra. Sprejeli se bodo predvsem najboljše ocenjeni in pa vsaj 180 cm visoki orožniki. Dobili bodo tudi novo uniformo, najbrž po angleškem vzorcu.

Zdravstvo

ALI JE KAJENJE ŠKODLJIVO?

Po »Monopolskem Glasniku« objavljamo naslednji članek, ki ne bo zanimal samo kadilcev, temveč tudi mnoge iz najširših krogov naših bralcev.

Sledeče misli je sestavil L. Neuberger na podlagi mišljenj raznih zdravnikov-strokovnjakov.

»Mnogo je fanatikov, ki po časopisih, dnevnikih in na predavanjih stalno napadajo kajenje, ki je po njihovem mnenju za zdravje kar najbolj škodljivo. Bilo bi nesmiselno boriti se zoper taka mišljenja z besedami, ker more na to vprašanje samo zdravnik podati točen odgovor. Nate venec mišljenj znamenitih svetovnih zdravnikov o tem važenem vprašanju.

Poglejmo najprej kaj piše o tem slovit specialist za srčne bolezni, dr. Fr. Bössert. Po njem nastaja poapnenje žil (arterioskleroza) zaradi oslabelosti srca. Po tem bi se moglo torej domnevati, da prihaja navadna oblika poapnenja žil, za katerim zdaj mnogi trpe, od tega, ker se nahajajo v krvi zelo strupene in zaradi tega škodljive snovi. Tako so nekateri navajali kot vzrok temu sečno kislino in preveč bogato hrano, drugi uporabljanje alkohola, tretji spet kajenje tobaka. Toda po natančnejšem premetrivanju pridemo do sklepa, da so vsi ti napadi neutemeljeni. Zato trdi dr. Bössert v svoji knjigi »O zdravljenju srčnih napak«, da kajenje ne povzroča nervoznosti, nevrastenije, poapnenja žil, protina in sladkorne bolezni.

Prav tako piše dr. E. Külz v svoji knjigi »O zdravljenju sladkorne bolezni«, o učinku nikotina naslednje: Ali smem piti, smem kaditi, sprašuje sleherni diabetik. Dovoljeno mu je to in ono, seveda v zmernih količinah. Vsekakor pretirano zauživanje nikotina ni priporočljivo, toda 3 do 4 smotke ali do 10 cigaret na dan ne škoduje. Kajenje samo po sebi ni škodljivo, toda preobilo zauživanje tobaka draži živce, kar za sladkorno bolne ni dobro. Oni ne bi smeli vdihavati dima globoko v pljuča, dasi to ne škoduje naravnosti pljučam, more pa dovesti do pretiranega napenjanja le-teh.

Znani zdravnik dr. Bergmann piše v svojem delu pod naslovom »Higijena ka-

jenja« o tem vprašanju naslednje: Za silo se moremo odreči tudi temu zadovoljstvu, katerega nam nudi nikotin. Če za delj časa prekinemo kajenje, oslabi tek, organi za prebavo hrane se vznemirijo, ker brez nekoga dražljaja ne izločujejo dovolj sokov, ki so potrebni za prebavo. More priti do tega, da navzlic rednemu zauživanju hrane telesne sile obnemorejo, da se zmanjša teža telesa in da se prehranjevanje poslabša, kar je zelo nevarno za življenje. Sredstva za pridobitev zadovoljstva, kakor so tobak in druga, igrajo v našem živčnem in duševnem življenju zelo važno vlogo. Sicer res niso neposredna in naravna življenska potreba, so pa v stanju, da zadovoljivo vplivajo na duševne in živčne funkcije, pa naj bo to naša pazljivost in občutljivost, bodisi na naše občutke, želje in mišljenje, kakor tudi da krepe našo moč domišljije in naše razpoloženje. Odporna sposobnost organizma napram nikotinu se pridobi mnogokrat s pomočjo ponovljenega kajenja in njene meje se polagoma širijo. Ni pa mogoče jih številčno označiti, ker so pri različnih ljudeh različne. Iste količine tobaka, katere nekdo prenese brez sleherne motnje ali neprijetnosti, povzročajo pri drugih bolečine v želodcu, težko dihanje in slične neprijetne pojave. Nenavadno spremenljiva je možnost posameznika za prenašanje nikotina in celo pri istem človeku meje niso stalno enake, temveč se menjajo hkrati z njegovo starostjo, načinom prehrane in s stanjem njegovih notranjih organov. Prenajanje nikotina je torej odvisno od mnogih in različnih okoliščin.

O vprašanju, da-li smejo bolečni ljudje kaditi, razpravlja zdravnik dr. Thraenhart v nekem znanstvenem časopisu. Tam piše: Kajenje je dovoljeno pri vseh kirurških boleznih. Če je bil bolnik operiran in si zaželi kajenja, naj se mu to brez nadaljnjega dovoli. Pri boleznih grla in požiralnika dim draži. Če se pa bolezen omejuje samo na nos, na nosno votlino in uho, ni treba opustiti zadovoljstva, katero nudi tobak. Kadar gre za želodčne bolezni, za bolezni srca ali za prehlad sluznice, tedaj je priporočljivo, da se pipa filtrira s pomočjo vate oz., da kadi bolnik lažje smotke. Bolniki s srčno napako, ki kade že od mladega, smejo pa vendar vsak dan pokaditi po nekaj smotki.

Med bolniki na pljučih je največ takih, ki trpe na omotici in katerim zaradi tega

pogostoma prepovedujejo kajenje. Če njihova bolezen že ni močno napredovala, se jim kajenje sme dovoliti, ker se s tem desinficirajo usta, kar ni le za bolnika samega zelo koristno, temveč tudi za njegovo okolico, ki je tako manj izpostavljena nevarnosti nalezljive jetike. Zelo nervozni ljudje bi smeli pokaditi samo po nekoliko popolnoma lahkih smotk ali pa bi morali deti v pipo nekoliko vate za filtriranje tobakovega dima. Za kajenje je najprimernejši čas po dobrem obedu ali na večer. Popolnoma tešče človek ne bi smel kaditi. Za bolehe in slabotne je priporočati, da med kajenjem od časa do časa popijejo požirek kakršnekoli tekočine.

V neki studiji »O kajenju« razpravlja dr. F. Leutloff o vprašanju, da-li je kajenje zdravju škodljivo. Ta zdravnik prihaja do zaključka, da se resnica o škodljivosti oz. neškodljivosti kajenja giblje na neki srednji črti. Mišljenja je, da nikotin tobakovega lista v manjših količinah deluje popolnoma neškodljivo in da šele pretirano kajenje more postati škodljivo, kakor sploh vsaka druga pretiranost more škodovati zdravju. Poudarja predvsem, da vodi stalna navada na tobak v mnogih primerih do večje oz. do bolj ali manj popolne imunizacije. Zato po pravici naglašja, da se mora priznati tudi dobra stran tobaka, ki uživa ob zmernem in pametnem uporabljanju zaslužen pohvalo kot sredstvo, ki preganja skrbi, ki ustvarja razpoloženje in voljo za delo in ki odstranja neprijetne misli. Po njegovem mišljenju tobak zadovoljivo vpliva na osrednji živčni ustroj, torej zlasti na možganske in hrbtenične živce, ki obvladujejo vse telo. Zlasti hvali učinek tobaka na duševne delavce. Za primer navaja Bismarcka, ki je s kajenjem preganjal razburjenost pri težkih diplomatskih poslih. Opozarja na lovce, ki skoro vselej, kadar so na preži, običajno kade, da ne postanejo nestrpni.

Znano je, da hladnejši, suhi dim vsebuje manj nikotina kot topli in vlažni. Za ohlajevanje dima in za suho kajenje priporoča dr. Leutloff uporabo ustnika in toplo priporoča, naj se ogorki v pravem času vržejo stran.

Zlasti je priporočati, naj se prižgana cigareta, katero je kadilec zvečer ugasnil, drugo jutro ne kadi naprej. Na koncu prihaja do zaključka, da zmerno kajenje ne

more nikdar škodovati in da sme vsak zdrav človek s popolnim zadovoljstvom kaditi svojo smotko, cigareto ali vleči svojo pipo.

Jutranje bljuvalno draženje je znak kroničnega goltaniškega katarja, večinoma kot posledica uživanja alkohola ali tobaka, čeprav včasih to ni veliko. Kot domače sredstvo priporočajo pogosto grgranje z vodo, v kateri smo skuhalo slezove (ajbšve) korenine, ali pa če pojemo pol jabolka zvečer in pol jabolka zjutraj na tešče. Če to ne pomaga, se morata vrat in nos pregledati z ogledalom in lokalno zdraviti.

Povečana jetra morejo imeti razne vzroke; po teh se ravna zdravljenje. Isto velja za dieto.

(Iz »Zdravja«, Ljubljana.)

angleškega
in češkega
sukna!

BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

DEŽNIKE NOGAVICE

VSE IZ LASTNE TOVARNE

v priznano solidni in elegantni izdelavi
oddajamo po tovarniških cenah
V NAŠIH PRODAJALNAH V LJUBLJANI

PREŠERNOVA ULICA 20
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

prva jugoslovanska tovarna dežnikov in nogavic

JOSIP VIDMAR

KNJIGARNA

Ljubljana

Franciškaška 6

Telefon št. 3397

Račun poštne hranilnice št. 10.761

Maribor

Tyrševa ulica 44

Telefon št. 2628

Učiteljske tiskarne

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjižarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Priporočamo Vam najboljše šivalne stroje in kolesa

Adler, Gritzner
Švicarski ple-
tilni stroji **Dubied**

Brezplačen pouk v vezenju

Večelno jamstvo

edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913.

za vodo.

Varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

registrovani zadrugi z omejeno zavezo

V LJUBLJANI • MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7

poleg Grand hotela Union v lastni palači

Obrestuje najugodnejše

Telefonska številka 2412

Štev. poštne hran. 11.165

Oseba, ki posodi de-
nar upokojencu za
nakup posestva dobi
dobro oskrbo.

Dopisi pod »Celje« na upravo
»Naš Glas«

**! PORAVNAJTE !
NAROČNINO !**

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri tvrdki Teokarovič.

Širite zadržno misel med svojimi tovariši!